

Suupohjan maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) kerääntyville linnuille

21.11.2023 v. 3

Margus Ellermaa

Asiantuntija-apu: Ismo Nousiainen, Ari Ahtiainen, Kari Korhonen, Ilkka Iivonen, Markku Mikkola-Roos, Aleksi Mikola, Teemu Lehtiniemi. Työtä rahoitti BirdLife Suomi. Pohjakartat © Maanmittauslaitos 2023

Tiivistelmä

Raportissa listataan kohteita, jotka keräävät alueellisesti huomionarvoisia määriä muuttolintuja keväisin ja syksyisin. Edustavia pesimäalueita ei tässä selvitetty, joskin useimmat kerääntymäalueet ovat myös edustavia pesimälajistolle. Suupohjan alueellisesti tärkeiksi lintualueiksi eli MAALI-alueiksi valittiin ne kohteet, joilla esiintyi tarkastelujaksona säännöllisesti huomionarvoisia määriä kahta tai useampaa kerääntyvää lintulajia. Tästä oli yksi poikkeus: isokoskelo.

Perustavoitteena oli tunnistaa kullekin kertyvälle lajille kolme parasta kerääntymäaluetta Suupohjassa. Taulukkoon 2 on listattu kullekin kriteerilajille huomionarvoisia määriä – keväälle ja syksyille erikseen. Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden status perustuu tässä raportissa aineistoihin, jotka on kerätty vuosina 2012–2023.

MAALI-kohteita tunnistettiin yhteensä 15. Näiden yhteispinta-ala on 1420 neliökilometriä (taulukko 1). Tästä tosin yhden kohteen pohjoisempi puolisko jää Merenkurkun puolelle. Suupohjan alueelle jää MAALI-alueita siten 825 neliökilometrin edestä. Yleisestikin ottaen. Valtaosa alueista painottuu merelle, sillä MAALI-alueiden maa-ala sisävesistöineen on yhteensä vain noin 85 neliökilometriä.

Raportissa esitetään lyhyt aluekuvaus jokaisesta MAALI-kohteesta valintaperusteineen. Lisäksi on myös lajikatsaus, jossa kerrotaan auki kriteerilajien yleistä esiintymiskuvaa Suupohjan alueella.

Sisällys

Tiivistelmä.....	1
1. Johdanto	3
2. Menetelmät ja aineisto.....	3
Tärkeiden alueiden valinta tiivistettynä	3
Lähtöaineisto ja paikka/aikarajaus.....	3
Tarkasteltava lajisto ja määrät.....	4
Säännöllinen esiintyminen	4
Alueellisesti huomionarvoinen määrä ja MAALI-alueiden vahvistaminen.....	4
Aluerajauksien periaatteet	5
3. Alueluettelo	5
MAALI-alueet merellä.....	7
MAALI-alueet rannikolla	7
MAALI-alueet sisämaassa	9
4. Lajikatsaus.....	10
5. Viitteet	16
6. Kohderajaukset.....	17

1. Johdanto

Maakunnallisesti tärkeitä lintualueita eli MAALI-alueita on tunnistettu ja julkaistu Suomessa noin 15 vuoden ajan¹. Suupohja on viimeisiä seutuja, jolle alueellisesti edustavia lintualueita ei ole vielä määritelty. Tässä raportissa paikataan tätä puutetta kerääntyvien lintujen osalta. Raportissa listataan kohteita, jotka keräävät alueellisesti huomionarvoisia määriä muuttolintuja keväisin ja syksyisin. Edustavia pesimäalueita ei tässä selvitetty, joskin useimmat kerääntymäalueet ovat myös edustavia pesimälajistolle. Jotkin alueet voivat täyttää ja täyttävät myös kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden (IBA) kriteerit, mutta niiden tunnistaminen, nimeäminen ja julkaiseminen tapahtuu erillisenä prosessina (Heath & Evans 2000).

Tästä raportista selviää, missä Suupohjan alueella on varmuudella edustavia kerääntymäalueita linnuille. Raportti ei sulje pois, etteikö niitä voisi olla enemmänkin: joiltakin potentiaalisilta kohteilta ei vain ole kerätty systemaattisesti havaintoaineistoa. Sitä varten raportissa on myös esitetty likimääräisiä lukumääriä lajeittain, jotka säännöllisesti toistuen kuvastaisivat huomionarvoisia alueellisia kerääntymiä. Nämä raja-arvot ovat käyttökelpoisia maankäytön suunnitteluun liittyvien ennakkoselvityksien tuloksia analysoidessa. Raportin perusteella ei voi myöskään ehdottoman selkeästi panna alueita paremmuusjärjestykseen kriteerilajien määrän perusteella. Joillakin kohteilla retkeillään epäsäännöllisemmin tai lintumääriä ei voi kattavasti laskea hankalan saavutettavuuden tai huonon näkyvyyden vuoksi. Esimerkiksi Härkmerifjärden on todennäköisesti vieläkin merkittävämpi kohde kuin tämän raportin perusteella voisi luulla.

Suupohjan alueen erikoisuus on laajalti matala merialue, mutta hyvin kapea saaristovyö. Lisäksi maankohoamisrannikon fladoja ja matalia merenlahtia on runsaasti. Hajanaisen saariston puuttuessa lintujen kevät- ja syysmuutto tiivistyy varsin selvästi rannikolle mantereen läheisyyteen. Valtaosa merkittävistä muutonaikaisista levähdysalueista jäävät tämä vyöhykkeen sisälle tai lähituntumaan.

2. Menetelmät ja aineisto

Tärkeiden alueiden valinta tiivistettynä

Suupohjan alueellisesti tärkeiksi lintualueiksi eli MAALI-alueiksi valittiin ne kohteet, joilla esiintyi tarkastelujaksona säännöllisesti huomionarvoisia määriä kahta tai useampaa kerääntyvää lintulajia. Tästä oli yksi poikkeus: edustavin isokoskelokohde nimettiin vain yhden lajin perusteella, sillä se oli lajille selvästi edustavin kohde. Seuraavassa on kirjoitettu auki kriteerejä ja määritelmiä.

Lähtöaineisto ja paikka/aikarajaus

Maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden status perustuu tässä raportissa aineistoihin, jotka on kerätty alkaen vuodesta 2012. Tähän raporttiin käytettiin kahta lähtöaineistoa. Valtaosa aineistosta on BirdLife Suomen havaintopalveluun Tiiraan tallennettuja lintuharrastajien havaintoja (vajaa 300 000 havaintoa). Lisäksi Suomen ympäristökeskus (SYKE) teki lentolaskentoja avomerialueella touko- ja kesäkuussa vuonna 2023 (Mikkola-Roos & Mikola). Tiiran aineistoon liittyviä tarkistuksia ja arvioita teetettiin alueellisilla asiantuntijoilla (Ismo Nousiainen, Ari Ahtiainen, Kari Korhonen).

Aineiston tarkastelu tehtiin keväälle ja syksyille erikseen. Kevään ja syksyn vaihtumiseksi valittiin pääsääntöisesti 1. heinäkuu, mutta aikaisin syysmuuton aloittaville lajeille myös 1. kesäkuu (esimerkiksi mustaviklo). Kesäiset sulkasatokerääntymät laskettiin syyskerääntymiksi havaintopäivämäärästä riippumatta.

Maantieteellinen tarkastelualue oli Suupohja (kuva 1). Alueeseen sisältyy entinen Jalasjärven kunta (liitetty Kurikkaan), joka on osa Suomenselän lintutieteellisen yhdistyksen havaintojenkeruualuetta. Kyseinen osa-

¹ <https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/yhdistysten-maali-raportit/>

alue oli siis tässä tarkastelussa mukana ja raportti käsittää pari kohdetta, jotka oli nimetty MAALI-alueiksi myös Suomenselän yhdistyksen MAALI-raportissa (Aalto 2013). Merialueella Suupohjan raja kulkee merkittävän matalikkoalueen keskiosan halki, joten merialueelta oli tarkastelussa mukana myös laajahko pala Merenkurkkua (pääosin Korsnäsiä). Kyseinen alue ei ollut mukana Merenkurkun MAALI-selvityksessä² ilmeisesti ulkomeren tietopuuteiden vuoksi. Mantereella tarkastelualueen raja ei halkaissut merkittäviä kerääntymäkohteita. Muutama Suomenselän MAALI-raportissa nimetty tärkeä lintualue ylettyy Suupohjan puolelle, mutta kyse on tärkeistä pesimäalueista. Tässä raportissa käsitellään vain linnuille tärkeitä (muutonaikaisia) kerääntymäalueita.

Tarkasteltava lajisto ja määrät

Lähtötilanteessa tarkasteluun otettiin kaikki potentiaalisesti pienehköille alueille kerääntyvät tai muuten selvästi parveutuvat lajit. Tarkasteluun otettiin kaikki vesiympäristöön ja kosteikkoihin ensisijaisesti sidoksissa olevat lajit: kosteikkolinnut. Näitä ovat joutsenet, hanhet, sorsat, uikut, kuikat, kahlaajat, tiirat, lokit, rantakanat ja muutama muu. Lisäksi maalinnuista päätyivät tarkasteluun pääskyt, kottarainen ja sepelkyyhky.

Tarkastelusta putosivat lopulta pois lajit, joita ei käytännössä esiinny missään säännöllisesti yli 15–20 yksilöä. Tätä pienempiä määriä ei oikein voi kutsua kerääntymiksi ja esimerkiksi yksi sorsapoikue voisi siten täyttää ”kerääntymän” kriteerit. Käytännössä vähälukuisesti esiintyvien lajien parhaat määrät tavataan kuitenkin niillä alueilla, jotka on tässä raportissa tunnistettu tärkeiksi muun lajiston perusteella. Tässä tarkastelussa ei ole yritetty erottaa sitä, ovatko paikalliset pesijät osa kerääntymiä vai eivät. Varsin usein ne ovat (esimerkiksi merihanhi, lokit, nokikana).

Säännöllinen esiintyminen

Tärkeiksi alueiksi tunnistettiin alueita, joilla esiintyi tarkastelujakson aikana säännöllisesti huomionarvoisia määriä kahta tai useampaa lintulajia. Säännöllisyys tarkoittaa merkittävää esiintymistä vähintään kolmasti kymmenen vuoden aikana. Määritelmä juontaa historiallisesti juurensa kansainvälisen Ramsar-kosteikkosopimuksen tausta-aineistosta. Säännöllisyysvaatimuksien vuoksi lähinnä muutama peltokohde on jäänyt luettelosta pois. Näillä kohteilla on ollut tulvia kerran tai kahdesti tarkastelujakson aikana – oletettavasti salaojitus on näillä paikoilla sittemmin uusittu.

Alueellisesti huomionarvoinen määrä ja MAALI-alueiden vahvistaminen

Perustavoitteena oli tunnistaa kullekin kertyvälle lajille kolme parasta kerääntymäaluetta Suupohjassa. Kohteet järjestettiin tarkasteltavalle lajille ikään kuin paremmuusjärjestykseen ja kolme parasta nimettiin MAALI-alueeksi. Sama tarkastelu tehtiin sitten seuraavalle lajille uudelleen, käyttäen myös niitä kohteita uudelleen, jotka olivat jo täyttäneet MAALI-kriteerit edellisille tarkastelulajeille. Näin saatiin luettelo MAALI-alueista, jotka olivat edustavia yhdelle tai useammalle kerääntyvälle lintulajille Suupohjan alueella. Lopuksi kuitenkin pudotettiin pois muutama kohde, joilla oli vain yksi huomionarvoinen kriteerilaji, eikä se ollut samalla Suupohjan edustavin kyseiselle lajille. Näin varmistettiin, että kohdeluettelossa olisi vain ja ainoastaan tosiasiallisesti merkittäviä kohteita. Lisäksi linnuston nopeat levinneisyysmuutokset eivät aiheuta välittömästi listan vanhenemista, jos kriteerilajeja olisi vain yksi per MAALI-alue.

Usean lajin kohdalla aineistosta ei erottunut kolmea muita parempaa kohdetta, vaan esimerkiksi vain yksi tai kaksi loppujen ollessa tasavahvoja. Näissä tapauksissa MAALI-alueeksi valittiin tasavahvan joukon yläpuolella olevia kohteita (kuitenkin enintään kolme kohdetta).

Taulukkoon 2 on listattu kullekin kriteerilajille huomionarvoisia määriä – keväälle ja syksylle erikseen. Luku edustaa pääosin sellaista määrää, joka esiintyi kyseisen lajin kolmanneksi parhaalla MAALI-kohteella

² http://www.merenkurkunlty.net/cgi-bin/wordpress/?page_id=2410

säännöllisesti (vv. 2012–2023). Jos kyseisen lajin edustavia kohteita on tunnistettu vähemmän kuin kolme, on lukumäärää pyöristetty jonkin verran alaspäinkin suunnilleen siihen rajaan asti, josta pienempiä kertymiä tavataan yleisesti eri puolella Suupohjaa.

Aluerajauksien periaatteet

Kohteiden karttarajaukset noudattavat muutamaa pientä poikkeusta lukuun ottamatta seuraavia periaatteita. Jos MAALI-alueeksi valitulla kohteella oli kansallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) tärkeän lintualueen status, on käytetty pitkälti kyseistä rajausta (www.birdlife.fi/suojelu/alueet). Jos valittu muu kohde oli kohderajauksella ja -koodilla BirdLife Suomen lintupaikkatietokannassa (eli IBA-selaimessa, www.tiira.fi/iba/paikkahaku.php), on pohjana käytetty kyseistä rajausta. Tarvittaessa niitä on yhtenäisyyden nimissä paranneltu vastamaan kohteiden rajauksien yleisiä periaatteita. Tässä selvityksessä tunnistettiin myös muutama täysin uusi kohde. Näille alueille tehtiin uusi tietue lintualueetietokantaan ja rajaus kohteen hyvin tuntevien henkilöiden neuvomana.

Aluerajaukset ovat kullakin nimetyllä MAALI-alueella pääsääntöisesti yhteen pääelinympäristöön painottuvia (kosteikko, suo, ulkomeren matalikkoalue, niitty/peltomaa). Kosteikkokohteiden rajauksissa mukana ovat matalan vesistön tulvavyöhykkeet. Alueen rajauksissa on usein käytetty korkeuskäyrää, jonka sisällä linnuille tärkeä kohde kokonaisuudessa on. Merellä 20-metrin syvyyskäyrää. Peltolohkot on pääosin rajattu kokonaisina, jättäen ulos voimakkaasti pirstottuja osia – esimerkiksi asutuksen väliin tunkeutuvia kapeita kiiloja. Jos tietyllä kohteella ei ole ollut tarjolla käyttökelpoista geomorfologiaan perustuvaa rajausperustetta, on paikoin käytännöllisyyden nimissä käytetty tekoelementtejä rajauksien perusteena, kuten teitä tai voimalinjoja. Kuitenkin aina siten, että rajauksen sisällä oleva alue on pääosin linnuille merkittävää ruokailu- tai levähdysaluetta. Puskurivyöhykkeitä ei ole automaattisesti sisällytetty rajauksiin ja se täytyy huomioida maakäytön suunnittelussa.

Usein lähekkäiset kohteet on lintualueetietokantaan nimettynä erillisinä alueina (linnustoseurantojen tietojen kohdentamisen helpottamiseksi), mutta tässä raportissa yhdessä tapauksessa vierekkäisistä alueista on muodostettu usein yksi kokonaisuus ja tälle koontikohteelle on annettu oma yksilöllinen aluekoodi ja nimi ja tallennettu vastaavasti lintualueetietokantaan (Lapväärtinjoen laakso). Lisäksi yksi pieni tärkeä lintualue (Domarkobban) jää toisen isomman alueen (Siipyn-Skaftungin matalikko) sisään. Domarkobbanin kriteerilajisto poikkeaa täysin ympäröivän merialueen kriteerilajistosta.

3. Alueluettelo

Edellä mainittujen kriteerien perusteella Suupohjan alueelta valikoitui yhteensä 15 kohdetta, joiden yhteispinta-ala on 1420 neliökilometriä (taulukko 1). Tästä tosin yhden kohteen (Närpiön-Korsnäsin matalikko) pohjoisempi puolisko eli 595 neliökilometriä jää Merenkurkun puolelle. Suupohjan alueelle jää MAALI-alueita siten 825 neliökilometrin edestä. Yleisestikin ottaen valtaosa alueista painottuu merelle, sillä MAALI-alueiden maa-ala sisävesistöineen on yhteensä vain noin 85 neliökilometriä. Merialue onkin valtakunnallisesti linnustolle varsin edustava ja noin 40 % Suupohjan merialueesta valikoitui MAALI-alueeksi. Uudellamaalla vastaava luku oli vain 15 % (Ellermaa 2023). Sekä EU että Itämeren maat ovat päättäneet suojella 30 % merialueistaan vuoteen 2030 mennessä (EU:n komissio 2020; HELCOM 2021), joten isoille suojelualue-ehdotuksille on huutava tarve tällä hetkellä ja Suupohjan merimatalikot ovat oivia ehdokkaita suojelualueiden perustamiselle.

Kuva 1. Selvitysalueen raja- ja MAALI-alueet. Karttapohja: maanmittauslaitos.

Taulukko 1. Suupohjan MAALI-alueet v. 2023, niiden pinta-alat ja kerääntyvien kriteerilajien määrä keväisin ja syksyisin. Aluekoodi on yksilöllinen numero, jolla kohteen tiedot on tallennettu BirdLife Suomen lintualuetietokantaan (IBA-selain).

ALUEKODI	NIMI	ALA (ha)	keväät	syksy
710117	Hirvijärvi	195	12	4
710144	Luopajärvi	1273	5	1
720001	Piolahti	575	22	14
720002	Hamnfjärden-Ragneskärsfjärden	190	6	8
720008	Härkmerifjärden	923	10	-
720013	Nummijärvi	480	-	1
720075	Kainaston jokilaakso	2271	6	4
720082	Västra-Yttermark	719	1	1
720083	Siipyn-Skaftungin matalikko	32295	7	9
720084	Närpiön-Korsnäsin merimatalikko	100836	7	7
720086	Lapväärtinjoen laakso	1105	4	1
720087	Jalasjärvi	233	1	2
720088	Innerfjärden	319	-	4
720089	Rangsbyfjärden	236	2	1
720091	Domarkobban	420	-	2

MAALI-alueet merellä

Merialueilla voi erottaa kaksi kokonaisuutta. Linnut liikkuvat oletettavasti jonkin verran näiden lähekkäisten alueiden välillä sekä yhden kauden aikana että eri vuosien välillä. Kahden matalikon välissä matalaa merenpohjaa on vähän ja ison laivareitin halkoma, minkä vuoksi alueita ei ole rajattu yhteen. Lintumäärät lienevät molemmista syistä varsin vaatimattomia juuri täällä. Syksyn kriteerit painottuvat keskikesän sulkasatolintuihin. Mainittujen MAALI-kriteerit täyttävien lajien lisäksi molemmat alueet ovat yleisesti edustavia lapintiirille, etelänkiislalle ja riskilälle.

Siipyyn–Skaftungin matalikko (aluekoodi 720083, pinta-ala 32295 ha, Kristiinankaupungin kunta) käsittää IBA-alueen Kristiinankaupungin eteläinen saaristo (aluekoodi 720062, 28334 ha). Ari Ahtiaisen asiantuntija-arvion ja SYKE:n lentolaskentojen perusteella (3.5.2023, 29.6.2023) merkittävät kerääntymät jatkuvat hieman nykyisen IBA-alueen rajauksen länsipuolelle. Tosiaankin meren syvyyskäyräkartan perusteella matala merialue pullistuu siinä kohtaa hieman länнемmäksi kuin IBA-rajaus. Tämä laajennusosa on lisätty MAALI-rajaukseen ja tälle alueelle on annettu uusi aluenimi ja aluekoodi. Lentolaskentojen perusteella tämä laajennusosa on merkittävä ruokailualue selkälokille – laji, joiden pesimäluotojen ulkopuolisia kerääntymäpaikkoja luontoympäristössä Suomessa ei ilmeisesti muualta edes tunneta. Myös muutaman muun kalansyöjän lukumäärä erottui Suupohjan merialueen havaintoihin suhteuttaen edukseen. Myös lintuasiantuntijoiden havainnot saaristosta käsin tukevat sitä, että ruokkilintujen ruokailulennot ovat säännöllisiä tälle laajennusosalle. Laajennusosan (verrattuna hetken IBA-rajaukseen) pinta-ala on noin 4000 hehtaaria. Kriteerilajit, tähdellä merkityistä* kriteeriarvoista puuttuu säännöllisyyden varmuus: **kevät:** *haahka* (2000), *mustalintu* (500), *pilkkasiipi* (100*), *telkkä* (2000), *tukkakoskelo* (30), *kaakkuri* (20), *selkälokki* (60* – *pesimäluotojen ulkopuolella*); **syksy:** *merihanhi* (400-500), *haahka* (6000), *mustalintu* (1000), *telkkä* (8000), *tukkakoskelo* (200), *silkkiuikku* (150), *härkälintu* (20), *ruokki* (15), *kalalokki* (2000).

Närpiön–Korsnäsän merimatalikko (aluekoodi 720084, 101000 ha, Närpiö-Korsnäs-Maalahti). Tämä on uusi, aiemmin nimeämätön lintualue yltäen Suupohjan pohjoisosista reilusti Merenkurkun alueelle. Muutaman lajin osalta täyttyvät IBA-kriteerit. Useimmilla lajeilla esiintymisen painopiste on Merenkurkun puolella, jossa matalikkoalue on leveämpi. Kuitenkin muutama laji poikkeaa esiintymiskuvassa ja painottuu Suupohjan puolelle, etenkin kalansyöjät kaakkuri, tukkakoskelo ja ruokki (joille ei oikeastaan ole tiedossakaan muualta Suomesta merkittäviä kerääntymäalueita). Merenkurkun puolelle keskittyvät merisorsat, mutta niitä kaikkia on Närpiön edustallakin. Kriteerilajit, tähdellä merkityistä* kriteeriarvoista puuttuu säännöllisyyden varmuus: **kevät:** *haahka* (1400), *alli* (500), *mustalintu* (15000), *pilkkasiipi* (2300*), *tukkakoskelo* (50), *kaakkuri* (125), *ruokki* (275); **syksy:** *merihanhi* (300-400 sulkijaa), *haahka* (900), *telkkä* (2500), *mustalintu* (2000*), *pilkkasiipi* (1600*), *tukkakoskelo* (100), *kalalokki* (1000).

Domarkobban (aluekoodi 720091, 420 ha, Kristiinankaupunki) on ulkomereen rajautuva pitkä saari karikkoisine rantavesineen Siipyyn edustalla. Se houkuttelee monipuolisesti kosteikkolintuja sorsista tiiroihin. Alueellisesti kohde on erityisen edustava arktisille kahlaajille. Alue jää Siipyyn-Skaftungin matalikkoalueen sisälle. Kriteerilajit, **kevät:** –; **syksy:** *tylli* (135), *suosirri* (300).

MAALI-alueet rannikolla

Rannikon kosteikoista nimettiin IBA- ja FINIBA-hankkeen aikoina muutama koontikohde: Lapväärtin kosteikot (720061, Leivo ym. 2000) ja Kristiinankaupungin ympäristön merenlahdet (Leivo ym. 2002). Näiden kohteiden osa-alueet ovat kaikki linnustollisesti merkittäviä myös yksinään, mutta melkein kaikki poikkeavat toisistaan hieman keskeisimmän lajiston osalta. Kohteista ei ole myöskään synkronoitua laskentatietoa, jotta kokonaiskantoja voitaisiin arvioida ja käyttää kriteerien seulontaan. Siten tässä raportissa nämä alueet on nimetty erillisinä alueina maakunnallisesti tärkeiksi eikä koontikohteita ole tehty. Päinvastoin on menetelty Lapväärtin-Lålbyn-Alakylän peltojen osalta, jotka ovat varsin tiiviinä ryppäänä ja elinympäristöiltään samankaltaisia. Myös kriteerilajien populaatio käyttää niitä selvästi vaihtoehtoisina levähdyspaikkoina –

saman päivän aikanakin. Tämä kohde on nimetty 6 osa-alueen koontikohteena Lapväärtinjoen laakso (taulukko 1).

Piolahti (aluekoodi 720001, 575 ha, Närpiö) on ehkä merkittävin lintukosteikko Suupohjassa. Alueen pienuuteen nähden lahti kerää hyvin monipuolisesti lajistoa kevään ja syksyin. Osa lajeista ruokailee lahtea ympäröivillä pelloilla. Kriteerilajit, **kevät**: kyhmyjoutsen (100), merihanhi (500), valkoposkihanhi (200), haapana (130), tavi (570), jouhisorsa (45), tukkasotka (230), telkkä (300), uivelo (70), isokoskelo (780), silkkiuikku (48), merimetso (500), meriharakka (40), tylli (35), kuovi (225), punakuiri (75), jänkäsirriäinen (30), lapinsirri (20), suosirri (65), mustaviklo (45), räyskä (15), naurulokki (1000); **syksy**: kyhmyjoutsen (115), metsähanhi (300), merihanhi (1000), valkoposkihanhi (600), haapana (215), tavi (330), jouhissorsa (20), telkkä (500), uivelo (30), silkkiuikku (60), harmaahaikara (20), tylli (60), suokukko (115), räyskä (20).

Hamnfjärden-Ragneskärsfjärden (aluekoodi 720002, 190 ha, Kristiinankaupunki) on kolmen isomman ja yhden pienen fladan verkosto Skaftungissa. Fladat ovat yhteydessä Bofjärdeniin (suojaista sisälahti sekin). Fladojen mataluuden vuoksi ne keräävät kokoonsa nähden suuria määriä kosteikkolintuja. Alue on erityisesti puolisuikeltajorsien ja viklojen suosiossa. Kriteerilajit, **kevät**: haapana (200), tavi (400), lapasorsa (40), mustaviklo (80), valkoviklo (45), pikkulokki (200); **syksy**: kyhmyjoutsen (200), haapana (520), tavi (520), sinisorsa (650), jouhisorsa (60), lapasorsa (40), harmaahaikara (70), mustaviklo (110).

Härkmerifjärden (aluekoodi 720008, 923 ha, Kristiinankaupunki) on käytännössä kluuvivaiheeseen edennyt maankohoamisrannikon isohko, mutta matala humuspitoinen lintujärvi Kristiinankaupungin eteläpuolella. Laajan valuma-alueen omaava järvi on muodostunut entisestä merenlahdesta ja on edelleen lähes merenpinnan tasolla. Järvellä on yhteys mereen noin puolen kilometrin pituisen peratun Stora Sundetin kautta. Rantoja reunustavat laajat ruovikko- ja saravyöhykkeet, sisempänä löytyy laajoja tervaleppäluhtia. Kahdella alueella järven rannalla on laidunnuksessa olevia niittyjä. Rannoilla on joitakin loma-asuntoja ja etelärannalle on rakennettu venesatama. Alue on suurelta osin suojeltu. Härkmerifjärdenin itä- ja eteläosat sisältyvät valtakunnallisesti arvokkaaseen Härkmeren maisema-alueeseen. Järven eteläpuolella sijaitseva laaja peltoalue kerää runsaasti muuttolintuja erityisesti keväisin ja sisältyy tämän MAALI-kohteen aluerajaukseen. Kriteerilajit, **kevät**: laulujoutsen (1300), merihanhi (300), valkoposkihanhi (250), sinisorsa (250), tukkasotka (230), liro (135), pikkulokki (110), sepelkyyhky (400), haarapääsky (200), räystäspääsky (140); **syksy**: -

Innerfjärden (aluekoodi 720088, 319 ha, Närpiö) on pelloiksi raivattu entinen merenlahti Kalaxin ja Tjårlaxin kylien välillä. Alue houkuttelee muuttolintuja erityisesti syksyisin, mutta jossain määrin myös keväisin. Kriteerilajit, **kevät**: –; **syksy**: laulujoutsen (500), merihanhi (400), sinisorsa (550), kurki (360).

Lapväärtinjoen laakso (aluekoodi 720086, 1105 ha, Kristiinankaupunki-Karjajoki) on Lapväärtinjoen alankoa seuraavaa peltojen ketju muodostaen varsin tiiviin kokonaisuuden. Alue käsittää 6 osa-aluetta: Alakujan, Sandanin, Lillsundin, Lålbyn, Peruksen pohjoiset ja Peruksen eteläiset pellot. Nämä lähekkäiset peltoaukeat muodostavat kokonaisuuden – joskin asutuksen pirstoman –, jota erityisesti joutsenet ja hanhet käyttävät muuttoaikoina. Koska eri osa-alueita ei ole laskettu samanaikaisesti, on aluetta käyttävä muuttolintujen kokonaispopulaatio mahdollisesti isompi kuin tässä selvityksessä esitetään. Kokonaisuudesta huolimatta eri lajien esiintymiskuva painottuu hieman eri osa-alueille. Esimerkiksi valkoposkihanhi suosii erityisesti Lillsundin ja Peruksen peltoja. Rannikonläheisinä peltolina nämä kohteet vapautuvat lumipeitteistä sisämaata aikaisemmin ja ovat avainasemassa kevään ensimmäisille muuttolinnuille. Hanhet ja joutsenet liikkuvat isoina parvina paitsi tämän kokonaisuuden osa-alueiden välillä, myös merialueen nukkumipaikkojen välillä (mm. Lapväärtinjoen suisto). Kriteerilajit, **kevät**: laulujoutsen (1100), valkoposkihanhi (400), naurulokki (1000), kalalokki (500); **syksy**: valkoposkihanhi (1000). Tällä alueella levähtää keväisin runsaasti myös muita kuin nimettyjä muuttolintuja, vaikka niiden määrät ovat muilla alueilla vieläkin suurempia.

Rangsbysfjärden (aluekoodi 720089, ala 236 ha, Närpiö) on kosteikkoalue Suupohjan rannikon pohjoisosassa. Monipuolinen alue käsittää suojaisan nykyisen merenlahden sekä maankohoamisrannikon soistumia ja alavia peltoja. Vesialue on veneilykauden aikana suhteellisen levoton ja ilmeisesti tämän vuoksi vesialueet ovat muuttolintujen suosiossa erityisesti loppusyksystä ja alkukeväästä. Keväisin lahdella käy joskus yöpymässä satoja joutsenia. Myös syksyin matalille rannoille kerääntyy odottamaan vesien jääymistä satoja joutsenia. Pellot ja niityt keräävät runsaasti myös kottaraisia. Kosteikko on hyvin merkittävä merihanhalle. Kriteerilajit, **kevät:** *merihanhi (250), tukkasotka (350)*; **syksy:** *kyhmyjoutsen (115)*.

Västra Yttermark (aluekoodi 720082, 719 ha, Närpiö) on iso peltoalue Närpiön keskustan pohjoispuolella. Se on varsin tyypillinen pohjalainen lakeus, jossa peltolohkot ovat suhteellisen pitkiä ja kapeita. Kokonaisuus on varsin rauhallinen asutuksen jäädessä lähinnä sen itäpuolelle. Alue ei juuri tulvi ja siten kerää lähinnä laulujoutsenia, kurkia ja hanhia, muttei sorsia tai kahlaajia. Kriteerilajit, **kevät:** *laulujoutsen (500)*; **syksy:** *kurki (1800)*.

MAALI-alueet sisämaassa

Sisämaan MAALI-alueet keskittyvät muutaman peltolakeuden hallitsemalle seudulle.

Hirvijärvi (aluekoodi 710117, 195 ha, Kurikka, ent. Jalasjärvi) on sisämaan edustavin lintukosteikko. Vuoden 2011 aikana Hirvijärvi ruopattiin kauttaaltaan ja keväällä 2012 sen vedenpintaa nostettiin noin metrillä. Tämä alava järvi on mm. puolisuokeltajasorsien ja suokahlaajien suosiossa. Alueeseen sisältyy järven lisäksi alavia rantapelloja järven kaakkoispuolella. Kriteerilajit, **kevät:** *tundrahanhi (1000), haapana (120), tavi (500), jouhisorsa (40), nokikana (25), suokukko (800), valkoviklo (23), liro (120), pikkulokki (200), naurulokki (2000), haarapääsky (190), räystäspääsky (50)*; **syksy:** *laulujoutsen (700), tavi 170, nokikana (20), suokukko (80)*. Järvi on myös valtakunnallisestikin merkittävä pesimäjärvi.

Luopajärvi (aluekoodi 710144, 1273 ha, Kurikka, ent. Jalasjärvi) on järven kuivatuksen seurauksena syntynyt varsin laaja viljelylakeus Luopajärven kyläkeskuksen eteläpuolella. Tämä peltopainotteinen jokilaakso on halkaisijaltaan peräti kuusi kilometriä pitkä. Laitumet ja niityt ovat alueella vähissä. Alueesta on käytetty FINIBA-hankkeessa koodia 710112, mutta sen rajausta oli jonkin verran suppeampi. Tämän raportin rajausta perustuu pitkälti Suomenselän MAALI-hankkeesta tehtyyn (Aalto 2013). Kriteerilajit, **kevät:** *metsähanhi (2500), tundrahanhi (3000), haapana (160), jouhisorsa (40), naurulokki (2000)*; **syksy:** *laulujoutsen (700)*.

Jalasjärvi (aluekoodi 720087, 233 ha, Kurikka, ent. Jalasjärvi) on Jalasjoen laajentuma alavine rantaniittyineen ja -peltoineen Jalasjärven keskustan luoteispuolella. Alue kerää erityisesti pelloilla ruokailevia lintuja lepäilemään, mutta tulviessa myös muita kosteikkolintuja ruokailemaan. Kriteerilajit, **kevät:** *tundrahanhi (2000)*; **syksy:** *laulujoutsen (700), jouhisorsa (20)*.

Kainaston jokilaakso (aluekoodi 720075, 2271 ha, Kauhajoki) on 15 kilometrin pituinen laaksomainen peltomaisema Savikylältä idässä Hangaskylään pohjoisessa. Puolessavälissä kokonaisuutta Kainaston kylä jakaa alueen kahteen jokseenkin yhtä suuren osa-alueeseen. Pohjoisempaa puolisko kutsutaan Kainastonnevaksi – pellot on raivattu suurelta osin turvemaalle. Maaperän orgaanisen aineen korkea pitoisuus houkuttelee muuttoaikoina mm. suokukkoja ja muita kahlaajia. Voimakkaat sateet nostavat nopeasti veden alaville pelloille, lähes vuodenajasta riippumatta. Joen tulviessa alueelle kerääntyy kosteikkolajistoa varsin monipuolisesti ja alue on Suupohjassa linnuille yksi arvokkaimmista. Alueella tehdyt havainnot eivät ole varsinaisesti koko rajattua aluetta kattavia laskentoja ja todelliset levähtäjämäärät voivat olla isompiakin. Kriteerilajit, **kevät:** *metsähanhi (4000), tundrahanhi (800), tavi (400), töyhtöhyyppä (300), suokukko (800), naurulokki (2000)*; **syksy:** *kapustarinta (85), töyhtöhyyppä (450), kuovi (40), suokukko (220)*.

Nummijärvi (aluekoodi 720013, 480 ha, Kauhajoki) on metsätalouden ja turvetuotannon rehevöittävä järvi samannimisessä kylässä Kauhajoen kaakkoiskulmalla. Järvi on suhteellisen jyrkkärantainen ja siten laajemmat tulva-alueet puuttuvat. Järven rannat on lähes kokonaisuudessa rakennettu pysyvään ja

erityisesti vapaa-ajan asumiseen. Rantaviivan pituus on liki 15 kilometriä. Kohtalaisen niukan kosteikkoelinympäristön esiintymisen vuoksi järvellä on merkitystä lähinnä kalaa syöville linnuille, eritoten isokoskelolle. Järvi kerää syksyisin satoja isokoskeloita. Kriteerilajit, **kevät**: –; **syksy**: isokoskelo (600).

Muita merkittäviä lintualueita

Vääjäämättä tulee johonkin vetää raja, jonka alapuolellekin jää ainakin paikallisesti merkittäviä lintualueita. Tällaisia huomionarvoisia kohteita, joita punnittiin tätä raporttia tehtäessä, mutteivät kuitenkaan ihan täyttäneet kriteerejä olivat (suluissa merkittävän laji kohteella): Långvikfjärden (tukkasotka, Pohjoislahti (meriharakka), Trutklobbarna (suosirri), Fladaträsket (harmaahaikara), Pontus (kurki), Pöntäne (kurki). Esimerkiksi **Pöntäneen pellot** (aluekoodi 720093, 1113 ha, Kauhajoki) on laajahko peltoalue Pöntäneenjoen länsipuolella. Tämä peltoalue on nimettyjä MAALI-kohteita enemmän haja-asutuksen pirstoma ja ehkä sen vuoksi lähinnä vain kurkien suosiossa. Maakunnallisesti merkittäviä kurkimääriä esiintyy säännöllisesti syksyisin. Kurjet käyvät yöpymässä lännessä, oletettavasti Mustaisnevalle. Alueella vierailee säännöllisesti myös satoja hanhia ja kymmeniä joutsenia. Merkitys hanhille vaikuttaa olevan kasvussa ja kohteella voisi tehdä enemmän inventointeja.

4. Lajikatsaus

Tässä osiossa on hieman avattu eri lajien esiintymiskuvaa, merkittävimmillä lajeilla on mainittu myös edustavimpia kohteita. Taulukkoon 2 on listattu kullekin kriteerilajille huomionarvoisia määriä – keväälle ja syksyille erikseen. Luku edustaa pääosin sellaista määrää, joka esiintyi kyseisen lajin kolmanneksi parhaalla MAALI-kohteella säännöllisesti (vv. 2012–2023). Jos kyseisen lajin edustavia kohteita on tunnistettu vähemmän kuin kolme, on lukumäärää pyöristetty jonkin verran alaspäinkin suunnilleen siihen rajaan asti, josta pienempiä kertymiä tavataan yleisesti eri puolella Suupohjaa.

Kyhmyjoutsen

Muutama kohde erottuu säännöllisesti muita parempina kerääntymäalueina: keväisin Piolahti ja syksyisin lisäksi Hamnfjärden-Ragneskärsfjärden sekä Rangsbyfjärden. Lajia tavataan kymmeniä toki lähes koko saaristossa ilman yksittäisten alueiden paremmuutta. Sisälahtien jäätymisen aikoihin alkutalvesta merkittäviä kerääntymiä voi epäsäännöllisesti esiintyä monella paikalla.

Laulujoutsen

Suupohjan rannikkoläheiset peltoaukeat ja sisälahdet ovat valtakunnallisestikin erittäin merkittävä kerääntymäalue laulujoutsenille. Lumi- ja tulvatilanteesta riippuen satoja joutsenia voidaan tavata lähes kaikkialla Närpiön ja Kristiinankaupungin isommilla pelloilla. Kuitenkin vain muutamilla kohteilla on isoja määriä vuodesta toiseen. Syksyisin painottuu kerääntymäalueena sisämaa ja tässä erityisesti Luopajärven pellot ja sen läheiset vesistöt Jalasjärvi ja Hirvijärvi – vesistöt toiminevat myös yöpymispaikkoina. Nämä kohteet on nimetty ja rajattu erillisinä kohteina, vaikka levähtävä joutsenen (ja muiden lajien) populaatio lienee näille alueille yhteinen.

Metsähanhi

Metsähanhen levähtäjämäärät ovat olleet viime vuosina reippaassa kasvussa. Tarkastelujakson ilmiö on tundrametsähanhien ilmestyminen seudulle isoissa määrin levähtämään – muun Etelä-Suomen tapaan. Kuitenkin alkukeväästä taigametsähanhien määrät ovat edelleen korkeita. Laji on alkanut hyödyntää yhä

enemmän sisämaan kohteita ja esimerkiksi Lålbyn peltojen merkitys on suhteellisesti vähentynyt. Tämä johtunee ensisijaisesti siitä, että taigametsähanhet ovat lähempänä rannikkoa. Esiintyminen painottuu selvästi kevääseen. Syksyisin alueella levähtää varsin vaatimattomasti metsähanhia ja ainoastaan Piolahti (pellot) kerää säännöllisesti satoja yksilöitä. Syysmäärien pienuuteen lienee ilmeisin syy metsästyshäirintä. Viime vuosien metsähanhen rauhoitus on ilmeisesti kuitenkin vaikuttanut siihen, että hanhien syysmäärät ja viipyminen alueella on ollut kasvussa ja tämä MAALI-raportti voi hanhien syyskerääntymäalueiden osalta vanhentua jo lähivuosina.

Tundrahanhi

Tundrahanhi on nopeasti runsastunut tarkastelujakson aikana, mutta lähinnä keväisin. Syksyisin määrät ovat edelleen vaatimattomia. Isoimmat määrät ovat kaikki kolmelta viimeiseltä vuodelta. Esiintymiskuva painottuu metsähanhea enemmän sisämaahan. Luopajärven pelloilla ruokailijat ovat oletettavasti pääosin samoja, joita tavataan lepäämässä Hirvijärvellä ja Jalasjärvellä.

Lyhytnokkahanhi

Laji on esiintynyt alueella kasvavassa määrin lähinnä keväisin. Viime vuosina alueella levähtänyt populaatio lienee ollut muutama sata yksilöä. Mitään säännöllisesti suosittua kohdetta ei tunnu kuitenkaan olevan vaan laji viihtyy milloin milläkin peltoalueella – pääosin toki samoilla pelloilla, missä on paljon metsähanhiakin.

Valkoposkihanhi

Valkoposkihanhen keväiset määrät ovat olleet nopeassa kasvussa tarkastelujaksolla. Tarkastelujakson jälkipuoliskon merkittäväksi kerääntymäksi voidaan laskea 200 yksilöä. Sen sijaan syysmäärät ovat aivan viime vuosina olleet pienempiä kuin tarkastelujakson alussa.

Merihanhi

Merihanhen edustavimmat määrät ovat muihin hanhiin verrattuna lähimpänä rannikkoa. Merihanhen keväiset ja loppukesän kerääntymät vaikuttavat riippuvan kovasti kulloisenkin peltoalueen satokasvien ja sadonkorjuun vaihtelun mukaan, jolloin säännöllisiä isoja kerääntymäpaikkoja on vähän. Keskikesällä laji kerääntyy saaristoon sulkasatoparviin, jotka uivat usein huomattavan kauas ulkomerelle.

Puolisukeltajasorsat

Isoimmat kerääntymät esiintyvät keväisin peltotulvilla. Tulvat ovat melkein kaikilla pelloilla kuitenkin muuttoaikaan epäsäännöllisiä – ilmeisesti vanhentunut salaojitus kunnostetaan nopeasti ja tulvat ovat siten tilapäisiä. Runsaslumiset talvetkin ovat vähissä nykyään. Siten säännönmukaisimmat isommat kerääntymät ovat pääosin pysyvillä matalilla vesistöillä kuten Piolahdella ja Hirvijärvellä.

Kaakkuri ja kuikka

Kaakkuri on arimpia merilintuja, ja pakenee esimerkiksi lähestyviä aluksia säännöllisesti useiden kilometrien etäisyydeltä. Etelä-Itämerellä on tieteellisesti vahvistettu, että lajin kerääntymiä muodostuu vain häiriövapaille alueille (Schwemmer ym 2011). Sellaiset alueet ovat tiheästi liikennöidyllä Itämerellä erittäin vähissä. Täten Suupohjan alueella esiintyvä keväinen kaakkurikerääntymä (Närpiön–Korsnäsin matalikko) on valtakunnallisestikin merkittävä, sillä vastaavia ei juuri muualta Suomesta tunneta. Kuikkia tavataan merimatalikoilla ennemminkin syksyllä ja muutamia kymmeniä. Määrät saattavat olla kuitenkin todellisuudessa isommat, sillä kyseessä on lähinnä pistehavainnoista.

Sotkat

Keväisin muutama merenlahti kerää säännöllisesti muutaman sadan yksilöä etenkin tukkasotkia. Syksyisin tavataan pienempiä määriä ja vaihtelevasti eri paikoilla. Lapasotkia tavataan tukkasotkia vähemmän ja epäsäännöllisesti siellä täällä saaristossa. Punasotka alkaa olla pikkuharvinaisuus alueella.

Telkkä

Telkkiä kerääntyy merimatalikoille valtavia määriä keskikesäksi sulkimaan. SYKE:n lentolaskenta (kesäkuu 2023) oli hieman liian aikaisin suurimpia kerääntymiä ajatellen, mutta se tukee selvästi kokonaiskuvaa. Parhaan käsityksen lajin kokonaiskannasta saa niinä päivinä, kun laji kerääntyy suuriin (yöpymis)parviin, käsittäen kenties koko seudun kannan. Tällaisissa parvissa on laskettu useasti yli 8000 yksilöä, enimmillään 16000. Laji hajaantuu päivällä kuitenkin yleensä ruokailemaan laajoille alueille, jolloin esimerkiksi lentolaskennoissa voi syntyä vaatimattomampi kuva kokonaiskannasta. Sisävesistöjen määrät ovat varsin vaatimattomia merialueen kerääntymiin nähden. Merenlahdista erottuu Piolahti hyvänä alueena.

Pilkkasiipi ja mustalintu

Lajit viihtyvät samoilla alueilla vahvimman keskittymän ollessa Korsnäsin merialueella. Täällä on kansainvälisesti huomionarvoisia lukemia. Maakunnallisesti edustavia määriä on keväisin myös Siipyyän edustalla (säännöllisesti 500-1000), tyypillisesti huhtikuun lopulla saapumisen aikaan. Närpiön-Korsnäsin matalikolta on raportoitu vähintään 10000 mustalintua ainakin keväinä 2016, 2022 ja 2023. Kevään 2023 maksimimäärä oli 43000 (Tiira) ja SYKE:n saman kevään lentolaskennat pääsivät varsin lähelle samaa lukemaa.

Alli

Alleja esiintyy tarkastelualueen avomerellä mainittavammin keväisin, keskittyen sen pohjoisosiin. Lukumäärät ovat pikemmin sadoissa kuin tuhansissa. Teoriassa kyseessä voi olla lajin läntisimmän (Fennoskandia) pesimäpopulaation osa, joka on hyvin pieni. Allinaaraat keräävät pesimäponnistukseen tarvittavan vararavinnon pääosin jo levähdysalueilla, joten sikäläkin lajin alueellisesti edustavien kerääntymien huomioiminen on tärkeää.

Haahka

Keväisin lajia havaitaan isoimpia määriä toukokuussa, käytännössä ilmentäen jo syysmuuton alkua. Keskeisin alue tuntuu tuolloin olevan Kaskisen edusta (myös lentolaskentojen 2023 mukaan). Alkukevään määrästä on sen sijaan niukasti tietoa ja ne saattavat olla tiedettyjä isommat. Haahkan suurimmat tunnetut kerääntymät ovat heinäkuulta, jolloin Kristiinankaupungin saariston matalikolta on laskettu liki joka kesä vähintään 4000 yksilön kerääntymä yksittäisten maksimien yltäessä yli 15000:een. Luultavasti Merenkurkun laajan saariston linnut kerääntyvät säännöllisesti tänne sulkimaan. Siipisulkasadon jälkeen elokuun lopulla määrät pienenevät nopeasti.

Tukkakoskelo

Molemmat merimatalikkoalueet ovat alueellisesti merkittäviä tukkakoskelolle, vaikka määrät jäävät muihin merisorsiin verrattuna suhteellisen pieniksi. Suomesta ei kuitenkaan tunneta juuri parempiakaan kerääntymäalueita tälle lajille.

Isokoskelo, Uivelo

Keväisin erottuu vain yksi säännöllinen merkittävä kerääntymäalue: Piolahti. Alueella on merkitystä myös syksyisin. Isokoskelolle selvä syyskerääntymäpaikka on Nummijärvi. Merenlahtien jäätessä jonkinlaisia

kerääntymiä tavataan viimeisissä sulissa etenkin Kaskisten salmissa ja lahdilla – kuitenkin milloin missäkin ilman selvää ison määrän vakiopaikkaa.

Uikut

Alueellisesti huomionarvoisia määriä silkkiuikkuja ja härkälintuja tavataan pääsääntöisesti merellä. Ulapoilla viihtyvän härkälinnun tiedetyt määrät voivat olla tunnettuja lukuja merkittävästi suurempia, sillä laji ei juuri parveudu.

Ruokkilinnut

Närpiön-Korsnäsin matalikolla laskettiin toukokuussa merkittävä määrä ruokkeja (275). Pitkien pakoetäisyyksien ja sukeltamisen vuoksi määrät lienevät huomattavasti korkeampiakin. Myös hajahavaintojen valossa määrät voisivat olla paljon korkeampia, mutta ilmoitukset ovat satunaisia ilman tarkkaa paikkatietoa. Liki kaikki ruokit olivat lentolaskennoissa kauempana saaristosta, mutta kuitenkin matalikoilla: niiden keski- ja länsiosissa. Poikkeuksena Kaskisen länsipuoli, jossa ruokkeja oli lähellä mannerta ja täällä esiintyi myös kaakkureita. Muutamat etelänkiislat olivat sen sijaan matalikkojen länsireunoilla ja osin ulkona lännessä syvemmillä vesialueilla. Riskilän esiintymiskuva muistutti ruokin esiintymistä, mutta havaitut määrät olivat lentolaskennoissa varsin pieniä. Siipyyn-Skaftungin matalikolla alueellinen jakauma eri lajeilla muistutti edellä kuvattua, mutta tiheys oli hieman alhaisempi.

Harmaahaikara

Syksyisin erottuu lähinnä kaksi kerääntymäpaikkaa: Piolahti ja Hamnfjärden. Kaskisen Fladaträsketillä on potentiaalia, mutta havaintoja on kuitenkin hyvin epäsäännöllisesti täältä.

Nokikana

Määrät ovat vaatimattomia ja vain pesimäjärvi Hirvijärvi erottuu kymmenien yksilöiden kerääntymäpaikkana.

Kurki

Keväisin kurkia levähtää kymmeniä, harvoin parisen sataa sangen epäsäännöllisesti siellä täällä. Keväisin on suhteellisen tärkeä moni peltoalue Teuvalla. Syksyisin esiintyminen on vakiintuneempaa ja paras syyslevähdysalue on Närpiön ympäristön pellot. Täällä säännöllisimmin isoja määriä kerääntyy Västra Yttermarkiin. Myös Innerfjärden (= Kalaxin-Tjårlaxin pellot) ovat monena syksynä suosiossa. Toinen säännöllinen hyvä kerääntymäalue on Pöntäneen peltoalue Kauhajoella, mutta täältä ei tunneta muun lajiston huomionarvoisia kerääntymiä ja aluetta ei ole nimetty MAALI-alueeksi.

Kahlaajat

Peltokahlaajille ykkösalue syksyisin on Kainastonneva, jossa tavataan edustavimpia määriä kapustarintoja, kuoveja, töyhtöhyyppejä ja suokukkoja. Myös läheinen Kokonkylä-Savikylä ovat hyviä. Keväisin peltokahlaajia voi esiintyä hyvinkin paljon, mutta ilmeisesti peltojen viljelykierron vaihtelun vuoksi suuria määriä tavataan joka vuosi eri paikoilla. Joka tapauksessa ainakin osittain ne koskevat samoja alueita kuin syksyisin. Arktisille kahlaajille (tylli, sirrit) edustavimpia ovat saariston kahlaajarannat: Trutklobbarna ja erityisesti Domarkobban. Piolahdella tavataan kuitenkin alueellisesti merkittäviä määriä kaikenlaisia kahlaajia.

Lokit ja tiirat

Opportunistisina ruokailijoina isommat lokit ovat ulkomerellä yleensä milloin missäkin. Suurin tiheys on yleisesti ottaen lähempänä rannikkoa, missä on sopivia istumapaikkoja luodoilla, pienempi aallokko jne. Kuitenkin tästä poiketen selkälokilla havaittiin ulkomerellä lentolaskennoissa merkittävä ruokailukerääntymä

toukokuussa 2023. Paikalla oli muitakin kalansyöjiä. Onko kyseinen osa-alue säännöllisesti merkittävä selkälökille, on hieman spekulointia varassa. Talvisin isoja lokkeja kerääntyy kalaviljelylaitoksen vuoksi Bofjärdenille – tätä ei kuitenkaan ole nimetty MAALI-alueeksi.

Pienille lokeille, nauru- ja pikkulokeille erottuvia kerääntymäalueita ovat muutama sisämaan järvi läheisine peltoineen (Hirvijärvi). Lisäksi edustavia kerääntymiä tavataan rannikon lahdilla (Hamnfjärden, Härkmerifjärden ja Piolahti). Pesintöjen jälkeen merkittäviä syyskerääntymiä ei ole tiedossa.

Tiirille ei ole erotettavissa laskentadataan perustuvia hyviä alueita, mutta jo muiden lajien perusteella nimetyt MAALI-alueet merellä lienevät niillekin tärkeimpiä. Räyskällä erottuu kuitenkin Piolahti kerääntymäpaikkana.

Maalinnut

Härkmerifjärden (pellot) kerää säännöllisesti sepelkyyhkyjä keväisin. Syksyiset paikat vaihtelevat – osin metsästyshäirinnän vuoksi. Tunnetut hyvät kosteikot keräävät muuttoaikoina ja siihen valmistautuessa hyvin pääskyjä (Hirvijärvi, Härkmerifjärden). Kottaraisten lempiruokailualueet vaikuttavat vaihtelevan vuosittain, vakiintuneempia paikkoja ovat Kauhajoen Savikylän pellot (osa Kainaston jokilaaksoa). Isot yöpymiskerääntymät ovat ilmeisesti säännöllisesti tunnetuilla kosteikoilla (mm. Hirvijärvi), mutta näistä on tietokantaan kirjattu hyvin vähän havaintoja.

Taulukko 2. Eräiden lajien alueellisesti merkittävien keräntymien raja-arvoja Suupohjan alueella vv. 2012–2023. Jos keräntymät ovat olleet varsin satunnaisia, hyvin pieniä tai puuttuneet kokonaan, on taulukkoon merkitty viiva (-).

laji	kevät	syksy	laji	kevät	syksy
kyhmyjoutsen	35	115	harmaahaikara	-	20
laulujoutsen	500	500	nokikana	20	20
metsähanhi	1500	200	kurki	90	300
lyhytnokkahanhi	50	-	meriharakka	15	20
tundrahanhi	500	-	kapustarinta	800	40
merihanhi	250	200	töyhtöhyppä	300	200
valkoposkihanhi	200	150	tylli	15	60
ristisorsa	10	15	kuovi	50	75
haapana	100	150	punakuiri	20	-
tavi	300	150	suokukko	350	80
sinisorsa	200	150	jänkäsirriäinen	15	-
jouhisorsa	30	20	lapinsirri	15	-
lapasorsa	15	20	suosirri	30	100
tukkasotka	200	100	mustaviklo	50	30
lapasotka	-	20	valkoviklo	20	30
haahka	1000	2500	liro	120	60
alli	300	150	ruokki	50	15
mustalintu	300	600	räyskä	10	20
pilkkasiipi	50	100	pikkulokki	80	70
telkkä	300	500	naurulokki	1000	350
uivelo	20	20	kalalokki	400	1300
tukkakoskelo	30	100	selkälokki	30	40
isokoskelo	100	200	harmaalokki	150	200
kaakkuri	15	-	merilokki	30	65
kuikka	-	20	sepelkyyhky	250	350
silkkiuikku	30	50	haarapääsky	150	120
härkälintu	30	15	räystäspääsky	50	50
merimetso	500	1000	kottarainen	100	600

5. Viitteet

Aalto, A. 2013: Suomenselän maakunnallisesti arvokkaat lintualueet MAALI-hankkeen loppuraportti. Suomenselän lintutieteellinen yhdistys SSLTY ry.

http://www.sslty.fi/tiedostopankki/SSLTY_MAAALI_raportti_lopullinen_pieni_81.pdf

Ellermaa, M. 2023: Uudenmaan merialueiden lintukeräntymät vuonna 2022. – *Tringa* 50(2):43–52.

EU:n komissio 2020: Biodiversiteettistrategia 2021–3030. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX:52020DC0380>

Heath M.F. & Evans M.I. (toim.) 2000: Important Bird Areas in Europe 1: Northern Europe. BirdLife International, Cambridge.

HELCOM 2021: Baltic Sea Action Plan. <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2021/10/Baltic-Sea-Action-Plan-2021-update.pdf>

Leivo M. (2000): Finland. Teoksessa: Heath MF & Evans MI (toim.), Important Bird Areas in Europe 1: Northern Europe. BirdLife International, Cambridge, s. 225–262.

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio 142 s.

Schwemmer, P., Mendel, B., Sonntag, N., Dierschke, V. & Garthe, S. 2011: Effects of ship traffic on seabirds in offshore waters: Implications for marine conservation and spatial planning. Ecological applications: a publication of the Ecological Society of America. 21. 1851–60. 10.2307/23023122.

